

Putovanie Rokom svätého Jozefa

V utorok 8. decembra 2020, na slávnosť Nepoškvrneného počatia Panny Márie, Svätý Otec František vyhlásil zvláštny Rok svätého Jozefa, ktorý má trvať do tohtoročnej slávnosti Nepoškvrnenej, čiže do 8. decembra 2021. Pápež František tak učinil presne 150 rokov od vyhlásenia svätého Jozefa za patróna celej Cirkvi blahoslaveným pápežom Píom IX. v roku 1870. Ako sa píše v dekrétu Apoštolskej penitenciárie, ktorá z poverenia pápeža obdarila tento mimoriadny rok aj bohatou možnosťou získania úplných odpustkov, tento milostivý čas majú veriaci využiť, podľa vzoru svätého Jozefa, na denné posilňovanie svojho života viery v uskutočňovaní Božej vôle naplno. V tento deň zároveň Svätý Otec podpísal aj svoj apoštolský list *Patris corde* (Otcovským srdcom), ktorý je jeho reflexiou o neobyčajnej postave svätého Jozefa, ktorý je tak blízky ľudskej situácii každého z nás. Tento apoštolský list je zároveň prejavom vďačnosti pápeža voči ľuďom, ktorí sa zdanlivo skrývajú alebo sú v „druhej línii“, ale podobne ako svätý Jozef majú výnimočne činný podiel na dejinách spásy. Svätý Otec tu myslí na všetkých, ktorí dnes píšu naše dejiny, ale zároveň sú opomínaní a neobjavujú sa na prvých stranách novín a časopisov. Pápež František vyslovene hovorí o rodičoch, starých rodičoch, učiteľoch, lekároch, ošetrovateľoch, zamestnancoch supermarketov, upratovačkách, opatrovateľkách, dopravcoch, poriadkových službách, dobrovoľníkoch, kňazoch, rehoľniciach a mnohých ďalších, ktorým patrí jeho osobitné uznanie a vďačnosť.

O živote svätého Jozefa toho veľa nevieme, kusé informácie o ňom nám ponúkajú evanjeliá a Tradícia Cirkvi. Ale aj z toho mála si vieme vytvoriť pravdivý obraz tohto veľkého muža, ktorému dejiny dali mnoho prívlastkov. Skúsme sa teraz pozrieť na neho prostredníctvom rozličných sviatkov, ktoré nachádzame v liturgickom roku. Hoci nie vždy je tam svätý Jozef výslovne prítomný, jeho duch tam prítomný je. Vydajme sa teda na putovanie jednotlivými mesiacmi roka, aby sme tohto Ochrancu Pána Ježiša a celej Cirkvi lepšie spoznali a mohli naplno prežiť jeho mimoriadny rok, ktorý je ešte celý takmer pred nami.

Začnime mesiacom január, v ktorom sa práve nachádzame. Hneď v jeho prvý deň slávime v západnom obraze našej Cirkvi slávnosť Bohorodičky Panny Márie. V minulosti sa tento sviatok nazýval Obrezanie Pána, pretože podľa predpisov Starého zákona musel byť každý chlapec na ôsmy deň po svojom narodení včlenený do vyvoleného národa obriezku a zároveň dostal meno. Meno malému Ježišovi dal práve svätý Jozef, ktorý vystupoval ako jeho zákonný otec. Zároveň tak splnil to, čo mu nariadil Pánov anjel, ktorý sa mu zjavil vo sne po Ježišovom zázračnom počatí v lone Panny Márie. Vidíme tu teda veľkú poslušnosť svätého Jozefa Bohu i Božiemu zákonu. Jozef tiež nielen dal Ježišovi meno, ktoré mu bolo určené, ale určite ho vždy aj s úctou a láskou vyslovoval, oslovoval „svojho“ syna, lebo si bol vedomý, že je to Božie meno a ako takému mu patrí príslušná úcta. Ako je to s mojhou poslušnosťou voči Bohu a Božiemu zákonu? Neberiem nadarmo a bez úcty do úst meno Pána Ježiša, jeho matky Márie a svätého Jozefa? Sú to sväté mená, ktoré mám vždy vyslovovať s veľkou úctou a láskou.

V druhý deň mesiaca február sa stretávame so svätým Jozefom vo sviatku Obetovania Pána. Opäť tu vidíme svätého Jozefa ako toho, ktorý verne dodržiava Pánov zákon, ale zároveň o ňom čítame, že sa diví tomu, čo sa v Jeruzalemskom chráme z úst starca Simeona a prorokyne Anny hovorí o Ježišovi. Zvlášť slová, ktoré adresoval Simeon Pannu Máriu, sa jej určite neľahko počúvali. A práve vtedy bol svätý Jozef pre Máriu jediný, o koho sa mohla oprieť. Tú si môžu položiť otázku naši manželia, či sú oporou pre svoje manželky, zvlášť v náročných chvíľach, ktoré sa týkajú ich detí. Po obetovaní Pána a návšteve troch mudrcov musela svätá rodina utekať do Egypta, lebo malému Ježišovi šlo zo strany Herodesa Veľkého o život. Som ja, ako manžel a otec, ochrancom svojej rodiny? Dokážem ju chrániť a ak je to potrebné aj s ňou utiecť tam, kde jej nehrozí nebezpečenstvo a smrť? Ohrození dnešnej rodiny je veľmi veľa, preto je potrebné bdieť a byť citlivý na hlas Boha, ktorý sa mi aj dnes veľmi jasne prihovára cez svoje slovo a svojich prorokov.

V mesiaci marec, ktorý je osobitne zasvätený svätému Jozefovi, sa nachádza aj jeho ústredný sviatok v celom liturgickom roku – 19. marca oslavujeme svätého Jozefa ako ženicha preblahoslavenej Panny Márie, ochranca celej Cirkvi a hlavu Svätej rodiny a úryvok z Matúšovho evanjelia ho predstavuje ako človeka spravodlivého. Tento deň je aj výročným dňom slávnostného začiatku pastierskej služby pápeža Františka. Preto zvlášť v tento deň pamätajme v modlitbe na Svätého Otca a zverujme jeho službu svätému Jozefovi.

Tiež nezabudnime pridať modlitbu za jeho predchodcu – emeritného pápeža Benedikta XVI., rodným menom Jozefa Ratzingera. A prosme si, aby zmysel pre spravodlivosť nikdy nechýbala im, ale ani nám.

Z Tradície Cirkvi vieme, že svätý Jozef zomrel počas Ježišovho skrytého života v Nazarete a keďže v tom čase ešte bolo nebo zavreté, aj jeho duša čakala na možnosť videnia Boha a bola na mieste, ktoré Sväté Písmo volá predpeklie. Preto aj on čakal na Ježišovu Bielu sobotu, kedy Ježiš zostúpil k zosnulým, aby vyslobodil spravodlivých, ktorí ho predišli. Takže Ježišovu Veľkú noc môžeme považovať za čas Jozefovho svätorečenia.

Máj – mesiac tradične zasvätený Panne Márii a charakteristicky modlitbou Loretánskych litánií – začína spomienkou na svätého Jozefa ako robotníka. Tento deň je pozvaním k tomu, aby sme podľa jeho príkladu a pod jeho ochranou vždy vykonávali svedomito všetky svoje povinnosti, a to pre náš pozemský úžitok, ale najmä z perspektívy večnosti. Evanjelium tejto spomienky nám pripomína, že svätý Jozef bol tesár a vieme, že aj sám Pán Ježiš sa živil touto prácou. S dobre vykonanou prácou súvisí aj povinnosť oddychu a ten nám ponúkajú letné mesiace. Využiť ich môžeme aj na návštevu nejakého chrámu či kaplnky zasväteného svätému Jozefovi alebo svätej Rodine, či už ako jednotlivci alebo celé rodiny. Aj v našej diecéze máme niekoľko jemu zasvätených kostolov – v Čadci na Kýčerke, v Gbeľanoch, v Podmaníne, v Novej Dubnici či novopostavený chrám v Budatíne. Ďalší mariánsky mesiac, tentokrát osobitne spojený s modlitbou posvätného ruženca, je október. A práve v modlitbe ruženca môžeme uvažovať nad postavou svätého Jozefa, zvlášť v dvoch posledných desiatkoch radostného ruženca, nad jeho láskou a vernosťou Bohu a jeho rodine. Ako je to s mojou modlitbou za moju rodinu?

Svätý Jozef sa tiež vzýva ako patrón dobrej smrti. Tento rozmer našej úcty k svätému Jozefovi je zvlášť prítomný vtedy, keď zomiera niekto z našich blízkych a keď sme so smrťou konfrontovaní akosi bytostnejšie. A tiež vtedy keď navštevujeme cintoríny, sväté polia, a v modlitbe a v spomienkach sa vraciame k tým, ktorí nás už predišli z tohto sveta. Osobitne tak robíme v prvých novembrových dňoch a uplynulý rok sme vďaka pandémie koronavírusu mali smrť pred očami takmer každodenne a niekedy naozaj prichádzala veľmi rýchlo, preto nikdy nezabúdajme prosiť svätého Jozefa, aby nás uchránil od náhlej a nekajúcej smrti a my sa naozaj snažme každodenne prežívať náš život podľa Božej vôle a naplno, tak ako to robil ten, ktorého mimoriadny rok prežívame.

Posledným mesiacom v roku je december, mesiac Adventu a Vianoc, ku ktorým svätý Jozef neodmysliteľne patrí. Veď Pán Ježiš sa narodil v Betleheme, v meste z ktorého pochádzal Jozefov dom a rod. Jozef stojí po Máriinom boku, ako ochranca malého Ježiša i jeho matky Márie. V jaslíčkách, ktoré nám v našich domácnostiach a chrámoch pripomínajú udalosť narodenia, je zvyčajne zobrazený s palicou v ruke alebo v nej drží lampu. Toto vyobrazenie nám hovorí, že je strážcom, ktorý neúnavne chráni svoji rodinu. Toto robí svätý Jozef dodnes, ako vtedy v Betleheme ochraňoval Máriu a Ježiša, tak dnes ochraňuje nás, mňa i teba, naše rodiny, našu vlasť i celú Cirkev. Tiež stojí pri tých, ktorí opúšťajú tento svet. Teda aj dnes sa potvrdzujú slová svätej Terézie z Avily, ktorá hovorievala, že svätý Jozef je ochrancom pre všetky životné okolnosti.

Všetci si na záver už len želajme, aby sa nám dobre podarilo prežiť Rok svätého Jozefa, zamilujme si ho, prosme ho o príhovor a napodobňujme jeho čnosti!

Svätý Jozef, oroduj za nás!

Zdenko Králik

(Text bol publikovaný v januárovom čísle časopisu Naša Žilinská diecéza.)